

רשומות

ילקוט הפרסומים

29 ביולי 1986

3365

כ"ב בתמוז התשמ"ו

הודעה על החלטת האקדמיה ללשון העברית בעניין מונחי המעבדה הכימית 2815

**הודעה על החלטת האקדמיה ללשון העברית בעניין מונחי המעבדה הכימית
לפי חוק המוסד העליון ללשון העברית, התשי"ג-1953**

בהתאם לסעיף 10 לחוק המוסד העליון ללשון העברית, התשי"ג-1953, אני מודיע כי
מליאת האקדמיה ללשון העברית אישרה בישיבתה מיום ז' בשבט התשמ"ד (11 בינואר 1984) את
המילון למונחי המעבדה הכימית, כמפורט להלן:

ס"ח התשי"ג, עמ' 168.

2815

ילקוט הפרסומים 3365, כ"ב בתמוז התשמ"ו, 29.7.1986

המילון למונחי המעבדה הכימית

laboratory	מעבדה
laboratory-, laboratorial	מעבדתי
laboratorian, laboratory assistant	מעבדן (*)
chemist	כימאי
experimenter, experimentalist	נסין
equipment	ציוד
fitting, accessory	אבזר
item	פריט
tool	כלי (= עבודה)
device	התקן
installation	מתקן
apparatus, instrument	מכשיר
instrument (v)	מכשיר [צייד במכשירים]
instrumentation	מכשור [התקנת מכשירים]
instrumentation, apparatus	מכשור [כלל המכשירים]
aid	(אמצעי) עזר (מ"ר: עזרים, אמצעי עזר)
means	אמצעי
attachment	ספח
capacity	קבול [נפח]
content	תכולה
scale mark, graduation mark, graduation line	שנת (מ"ר: שנתות)
graduated	משנת
disposable	(לשימוש) חד-פעמי
expendable	מתכלה
meter, measuring instrument	מכשיר-מדידה, מד
recorder, recording instrument	(מכשיר) רושם
manometer, pressure gage, pressure gauge	מד-לחץ, מנומטר

* בגרמנית Laborant

thermometer	תרמומטר (**)
pH-meter	מד-pH [קרי: פי-אי-ז']
calorimeter	קלורומטר
microcalorimeter	מיקרוקלורומטר
balance, pair of scales	מאזנים
analytical balance	מאזנים אנליטיים
thermobalance	מאזנים תרמיים
digital balance	מאזנים ספרתיים
microbalance	מאזני-מיקרו
balance pan	כף מאזנים
pointer	לשון מאזנים
weight	משקלת
scale	סקלה [של מאזניים]
digital display	מצג ספרתי, צג ספרתי
polarimeter	מד-קטוב, פולרימטר
polarizer	קטב
analyzer	נתח
prism	מנסרה, פריסמה
refractometer	מד-שבירה, רפרקטומטר
diffractometer	מד-עקיפה, דיפרקטומטר
spectrometer	ספקטרומטר
spectrophotometer	ספקטרופוטומטר
viscometer	מד-צמיגות, ויסקומטר
counter	מונה [כגון: מונה-גייגר]
permeameter	מד-חדירות
nephelometer, turbidometer, turbidimeter	מד-עכירות
pycnometer	פיקנומטר
pyrometer	פירומטר
fluorometer, fluorimeter	פלואורומטר

** תרמומטר רפואי, מדחם [למדדת טמפרטורת גוף חי] (מ"ר: מדחמים)
clinical thermometer Negretti and Zambra maximum th.

ebullimeter, ebullioscope	מד־תיקה
hydrometer	הידרו־מטר
hygrometer	מד־לחות, היגרו־מטר
conductometer, conductimeter	מד־מוליכות [בגזן: מד מוליכות תרמית]
flowmeter	מד־ספיקה
microdensitometer	מיקרו־דנסיטומטר
oscilloscope	משקף תנודות, אוסילוסקופ
microscope	מיקרוסקופ
magnifier, magnifying glass	(זכוכית) מגדלת (מ"ר: מגדלות)
receptacle, vessel	כלי קבול [מונח כללי]
container, reservoir	מכל
bath	אִמְבַט
jar	צנצנת [כלי קיבול בעל פתח רחב ובדור־כלל ללא צוואר או בעל צוואר קצר]
bottle, flask	בקבוק [כלי קיבול בעל צוואר צר]
boiling flask	בקבוק חמום
reagent bottle	בקבוק ראגנט
filtering flask	בקבוק סנון
Erlenmeyer flask, conical flask	(בקבוק) אֶרְלֵנְמַאֵר (מ"ר: בקבוקי אֶרְלֵנְמַאֵר)
dropping bottle	בקבוק טפטוף
volumetric flask	בקבוק כיוול
weighing bottle	בקבוק שקילה
washing bottle	בקבוק שטיפה
gas washing bottle	בקבוק נקוי גז
safety bottle	בקבוק מלכוד [בקבוק המונע זרימה חוזרת]
dispensing bottle	בקבוק מנון
ampul(e)	אמפולה
beaker	כוס (מעבדה)
dish, basin	קעריית
evaporation dish, evaporation basin	קעריית אדוי
test tube	מבחנה
ignition test-tube	מבחנת להט

centrifuge tube	מבחנת סוכות, מ' צנטריפוגה
vial	בקבוקית [בקבוק קטן או צנצנת קטנה]
retort	אביק
round-bottomed flask	בקבוק גליל
graduate (n)	משורה
developing tank	מכל פתוח [כגון: לכרומטוגרפיה]
tray	מגש
pipe, tube	צנור [גליל נכוב המשמש בעיקר להזרמת נוזלים דרכו, כגון: צ' זכוכית, צ' גומי, צ' פלסטיק]
tubule	צנורית [צנור צר וקטן]
tube	שפופרת [צנור בעל צורה מיוחדת]
piping, pipe system	צנרת, מערכת צנורות
combustion tube, combustion tubing	שפופרת שרפה [צנור שבתוכו שורפים חומר]
inlet tube, inflow tube	צנור כניסה
outlet tube, outflow tube	צנור יציאה
siphon	סיפון [מורכב מחלק עולה, הקרוי גשטה, ומחלק יורד, הקרוי בת' גשטה]
capillary (tube)	צנור נימי
U-tube	שפופרת פרקה, שפופרת-U [קרוי: יו]
connector, connector	מחבר [אבור לחיבור צנורות או מוטות]
straight connector	מחבר ישר
T-shaped connector, T-tube, tee	מחבר קטן, מחבר T [קרוי: טי]
Y-shaped connector, Y-branch, wye	מחבר אתנח, מחבר Y [קרוי: אואי]
cross-piece	מחבר צלב
joint	מחבר [תוצאת החיבור]
adaptor, adapter	מתאם [התקן המשמש להתאמה או לכינון של חלקי מכונה או מכשיר, שבלעדיו אינם מתחברים זה לזה]
ground end	לטש [קצה מלוטש של כלי, לשם חיבורו לכלי אחר]
ground joint	מחבר לטש
articulated joint, articulation	מפרק
ball joint, ball-and-socket joint	מפרק כדורי
funnel	משפך
separating funnel	משפך הפרדה

dropping funnel	משפך טפטוף
tap, faucet, cock	ברז
regulating cock	ברז וסות
valve	שסתום
globe valve, through-valve	שסתום מעקר
safety valve	שסתום בטיחות
vent	אנר
clamp, pinch-cock, pinchcock	מלחץ (התקן לאחיזה או לאטימה של צינורות העשויים מחומר גמיש)
screw pinchcock, screw clamp	מלחץ ברג
spring clip	מלחץ קפיצי
holder	מחזק (מונח כללי להתקן האוחז או מחזיק בתוכו עצמים)
stand	כנ [חלקיו: בסיס, עמוד]
rack	כונן
test-tube rack, test-tube stand	כונן מבחנות
tripod	חצובה
support ring	טבעת תמיכה
clay triangle	משלש תמיכה
clip	אטב (התקן אחיזה ע"י קפיץ)
tongs	מלקחים
crucible tongs	מלקחי כורית
pincette, forceps	מלקט
spatula	קרית
scoop	כף נפיק
sampling spoon	כף דגימה
skimmer	מקפה
file	פצירה, שופין
glass cutter	מחתך זכוכית
applicator	משום [התקן המשמש להשמת חומר בכמות קטנה, כגון: משחה, נוזל, קצף]
cork bover	מקדם פקקים
brush	מברשת

brush, pencil	מכחול
wire brush	מברשת תיל [כגון: מברשת פלדה]
wire net, wire netting	רשת מתכת
sbestos wire net	רשת אסבסט
dispenser	מנפק [התקן להספקת חומר בכמויות קבועות, כגון: מנפק נייר]
towel	מגבת
cleansing tissue	מגבון (מ"ר: מגבונים)
label	תווית
adhesive label	מדבקה
laboratory bench	שולחן מעבדה
file for ampul(e)s	מסורית (ל)אמפולות
filter	מסנן
ultrafilter	מסנן דקיק
filter paper	נייר סנון
fluted filter, filded filter	נייר סנון מקפלל
suction filter	מסנן יניקה
filter press	מכשש סנון
sintered (glass) filter	מסנן זכוכית
sieve, screen	נפה [עינותיה קטנות]
screen, riddle	כבירה [עינותיה גדולות]
mesh	עינה [הנקב בנפה או בכברה] (מ"ר: עינות)
mesh (size)	מספר עינות [ליחידת שטח]
pore	נקבוב
extraction apparatus, extractor	ממצה, מכשיר מצוי
elutriating apparatus, elutriator	מפרד שטיפה
still, distiller, distillation apparatus	מזקק [מכשיר זיקוק], מערכת זקוק
columb, tower	עמודה
fractionating columb	עמודת הקטצה
fractionating head. fractionating attachment	ראש הקטצה
fraction collector	מאסף מקטעים

chromatographic columb	עמודת כרומטוגרפיה
chromatographic paper	נייר כרומטוגרפיה
electrode	אלקטרודה
microelectrode	מיקרואלקטרודה
centrifuge	סרכוזת, צנטריפוגה
ultracentrifuge	סרכוזת-צל, אולטראצנטריפוגה
ultrasonic disintegrator	מפרט על-שמעי
pulverizer	מאבקה, מכשיר אבקוק
mortar	מכתש
pestle	עלי
grinding-mill	מטחנה
degreaser	מסיר שמנים (חומר או מכשיר)
purifier	מטהר
demineralizer	מתפל (מתקן התפלה)
ultrasonic cleaner	מנקה על-שמעי
sink	כיור
fume closet, fume hood, fume cupboard	מנדף
mixer	מערבל
shaker	מנער
agitator, stirrer	מבכחש [מכשיר בחישה]
stirring rod, stirring bar	בכש
lighter	מצת
burner	מבער
microburner	מבער-מיקרו
alcohol burner	מבער-כהל
wick	פתילה
heater	מתמם
heating element	גוף חמום
water heater, boiler	דוד חמום
steam boiler	דוד קיטור
heating jacket, heating mantle	כרית חמום

heating tape	סרט חמום
sand bath	אמבט חול
boiling stones	אבני רתיחה
oven	תנור
furnace	כבשן
melting furnace	כבשן-התוך
autoclave	אוטוקלב
combustion boat	סירת שרפה
combustion unit	מערכת שרפה
crucible	כורית
incubator	מדגר (מתקן הדגרה)
vacuum-drying oven	תנור יבוש בריק
desiccator	דסיקטור
dryer, drier, drying device	התקן יבוש
drying-tube	שפופרת יבוש
refrigerator	מקרר
freezer	מקפא
hot-plate	משפח
draining-rack	כונן-יבוש
condensor, condenser	מעבה
bulb condensor	מעבה גלות
spiral condensor, coiled-tube condensor	מעבה נחשוני (נזול הקירור עובר בנחשוץ)
air condensor	מעבה אויר
reflux condensor	מעבה תחזור
evaporator	מאדה
rotary evaporator	מאדה סובב
liquefier [e.g. air l.]	מגזל (מגוז: מ' אוויר)
pump	משאבה
circulating pump, circulator	משאבת מחזור
vacuum-pump	משאבת ריק
rotary vacuum pump	משאבת ריק (הדחיקת) סיבובית [בשימוש מקובל: משאבת-שמן]

ultrahigh vacuum-pump	משאבת ריק אולטרה-גבוה
diffusion pump	משאבת דיפוזיה, מ' פ'פוע
mercury diffusion pump	משאבת כספית
jet pump	משאבת סילון
immersion pump	משאבת טבילה
ejector	מדח
syringe	מזרק
syringe needle	מחט מזרק
microsyringe	מזרק-מיקרו
blower	מנשף
aspirator	משאף [התקן או מכשיר להוצאת חומר בשאיפה]
rubber bulb	אגס גומי
sprayer, spraying apparatus	מרסס
atomizer	מרסס דק
burette	בירטה, אדק
microburette	מיקרו-בירטה, אדק-מיקרו
pipet, pipette	טפיפית [כלי קטן להעברה, למדידה או לספיגה של נוזלים, רחב באמצעותו ודק בקצותיו]
graduated pipet, measuring pipet	טפיפית משנתת
micropipet, micropipette	טפיפית-מיקרו
dropper	טפי (מ"ר: טפיים)
rim	שפה [של כלי קיבול]
lip	שפתה [של כלי קיבול]
stopper	פקק [כגון: פקק שעם, פ' זכוכית, פ' גומי, פ' פלסטיק]
cover	מכסה
watch-glass	זכוכית שטוחה
wall	דפן
bottom	קרקעית [הפן הפנימי של החלק התחתון של כלי]
bottom	בסיס [מונח כללי: החלק התחתון של כלי או התקן, כגון: ב' של כן, ב' של בקבוק]
top	עלית [מונח כללי: חלקו העליון של כלי קיבול]
handle	ידית

base	תְּחֵתִית [חלקו התחתון של כלי קיבול]
column	עַמּוּד [כגון: של כן]
detector	גֵּלְאִי
regulator	וָסֵת
accumulator	מַצְבֵּר
battery	סוּלְלָה
nozzle	נַחִיר, פִּיָּה
incandescent lamp	נוֹרֵת לְהַט
kit, set	עֵרְכָה [קבוצת פריטים עצמאיים המהווים יחידה לשימוש מסוים, כגון: ערכת מיקרוסקופ]
ultrasonic generator	מְחוּלֵל עַל־שִׁמְעִי
ozonator, ozonizer	אוּזוֹנָטוֹר
laser	לַיְזֵר
glove, mitten, mitem	כִּפְתָּה, כִּסְיָה
safety goggles	מְשַׁקְפֵי מַגֵּן
apron	סִינָר
respirator	מַסַּכַת נְשִׁימָה
matter	חֶמֶר [בניגוד לרוח]
substance	חֶמֶר (סוּגִי) [חומר בעל הרכב כימי מוגדר]
material	חֶמֶר
agent	אִמְצָעִי [מונח כללי]; חֶמֶר [בצירופים בלבד]
chemical (n)	כִּימִיקָל
reagent	רֵאגֵּנֵט
residue	שְׁאֵרִית
reactant	(חֶמֶר) מְגִיב
product [of a reaction]	תּוֹצֵר [של תגובה] (מ"ר: תּוֹצְרִים)
derivate	תּוֹלָד
yield	תְּפִיקָה
efficiency	נְצִילוּת
concentration	רְכוּז
ratio	יָחַס
2825	ילקוט הפרסומים 3365, כ"ב בתמוז התשמ"ו, 29.7.1986

proportion	פרופורציה
percent	אחוז (למאה)
permil	אחוז לאלף
percentage	תאחוז
parts per million, ppm	חלק למיליון, חל"מ
parts per billion, ppb	חלק למיליארד
mass	מסה
size	מדה: גדל
magnitude	גדל
volume	נפח
doze	מנה
portion	חלק, מנה
aliquot, portion	מנה
weight	משקל
equivalent weight, combining weight	אקויוולנט, שונה-ערך [שווה-ערך מבחינת הערכות]
equivalence	אקויוולנטיות, שוני-ערך [שווה-ערך מבחינת הערכות]
quantity	כמות
batch	אצוה
phase	מופע, פזה
blank solution	תמסת יחוס
molar solution	תמסה מולית [תמיסה שריכוזה 1 מול לליטר]
normal solution	תמסה נורמלית
standard solution	תמסה תקנית
indicator	חמר בחן, אינדיקטור
litmus paper	גיר לקמוס
pH-paper	גיר pH [קרי: פי איז']
drop	טפה
droplet	טפית
microdrop	טפנת
desiccant	(חמר) מיבש, חמר יבוש

insulant, insulating material, nonconductor	(חמר) מבדד, חמר בדוד
adsorbent	(חמר) סופח
absorbent	(חמר) סופג
thinner	(חמר) מדלל, חמר דלול
thickening	(חמר) מסמך, חמר-סמוך
eluant	(חמר) משטף
eluate	(חמר) משטף
extractant	(חמר) ממצה, חמר-מצוי
corrosive agent	חמר משתף, חמר קורוזיבי
surfactant, surface-active, agent	חמר פעיל-פנים
tracer	נוחב
electrolyte	אלקטרוליט
asbestos	אסבסט
coal	פחם
graphite	גרפיט
glass	זכוכית
sintered glass	זכוכית מדבקת
porcelain	חרסינה (חומר קרמי עדין)
earthenware	חרס (חומר קרמי נקבובי למדי)
cork	שעם
plastics	(חמר) פלסטיק (מ"ר: חמרי-פלסטיק)
rubber	גומי
wood	עץ (החומר)
glass wool	צמר-זכוכית
metal sheet, plate	פח
foil	רדיד (דק מפת, עבה מעלה)
leaf	עלה (דק מרדיד)
aluminium foil	רדיד אלומיניום
aluminium paper	נייר אלומיניום (נייר מצופה אלומיניום)
liquefied petroleum gas, lpg	גז פחמימני מעובה, גפ"מ
tissue paper	מלקלית (נייר קל משקל במיוחד. אחד מסוגיו הוא נייר טואלט)

rigidity	קשיחות
rigid	קשיח
flexibility	גמישות
flexible	גמיש
elasticity	אלקסטיביות
elastic	אלקסטי
plasticity	פלקסטיביות
plastic	פלקסטי
permeability	חדירות
permeable	חדיר
porosity	נקבוביות
porous	נקבובי
impermeability, imperviousness	אטימות
impermeable, impervious	אטיים
watertight	אטיים-מים
refractory (<i>n, adj</i>)	חסיך-אש (ש"ע, ש"ח)
heat resistant, heat resisting, heat proof	עמיד-חם
acid resistant, acid proof	עמיד-חמצוח
turbidity	עכירות
turbid	עכור
clearness, limpidness	צלילות
clear, limpid	צלול
solubility	מסיסות
soluble	מסיס
easily soluble	קל-תמס
difficultly soluble, insoluble	קשה-תמס
miscibility	מזיגות
miscible	מזיג
immiscibility	אי-מזיגות
immiscible	לא-מזיג
viscosity	צמיגות

viscous	צמיג
fluidity	זורמיות
fluid (<i>adj.</i>)	זורמי (ש"ת)
liquidity	נוזליות
liquid (<i>adj.</i>)	נוזלי (ש"ת)
liquefiability	נוזליות
liquefiable	נוזלי [שניתן לנולד]
thickness	סמיכות
thick	סמיך
thinness	דלילות
thin	דליל
volatility	נדירות
volatile	נדיף
involatility	אי-נדירות
non-volatile, involatile	לא-נדיף
adhesiveness	דביקות
adhesive	דביק
shelf life	קדם בהחסקה
expiring date	גבול הקים
purity	טהר
pure	טהור
chemically pure	טהור כימית
chemically resistant	עמיד כימית
hygroscopicity	היגרוסקופיות
hygroscopic	היגרוסקופי
absorbability	ספיגות [כושר ספיגה]
absorbable	ספיג [שניתן לסופגן]
adsorbability	ספיחות [כושר ספיחה]
adsorbable	ספחים [שניתן לסופחן]
corrodibility	שתיכות
corrosible	שתיך, משתתך

sensitivity	רגישות
sensitive	רגיש
(in)flammability	דליקות
(in)flammable	דליק [מסוגל לבעור בקלות לאחר הצתה]
ignitable	מתלקח [קלה הצתה]
combustibility	בעירות
combustible	בעיר [מסוגל לבעור באויר]
warm	חם
warmish	חמים
hot	חם מאד
hot	לוהט
tepid	פושר
cold	קר
cool	קריר
chill	צונן
homogeneity, uniformity	הומוגניות, אחידות
homogenous, uniform	הומוגני, אחיד
heterogeneity	הטרוגניות, אי-אחידות
heterogenous, inhomogenous	הטרוגני, לא אחיד
isotropy	איזוטרופיה
isotropic	איזוטרופי
anisotropy	אנאיזוטרופיה
anisotropic	אנאיזוטרופי, לא-איזוטרופי
amorphousness	אמורפיות
amorphous	אמורפי
crystallinity	גבישיות
crystalline	גבישי
polycrystalline	רב-גבישי
organic	אורגני
inorganic	אי-אורגני
mineral (adj.)	מינרלי

stability	יציבות
stable	יציב
instability	אי-יציבות
unstable	לא-יציב
lability	רפיפות
labile	רופף
metastability	ספק-יציבות
metastable	ספק-יציב
activity	פעילות
active	פעיל
inactivity	אי-פעילות
inactive	לא-פעיל
reactivity	הגביות
reactive	הגבי
inertness	אינרטיזם
inert	אינרטי
reaction	תגובה
react (v)	הגיב
back reaction	תגובה הפוכה
incomplete reaction	תגובה לא-גמורה
reversibility	הפיכות
reversible	הפיך
irreversibility	אי-הפיכות
irreversible	לא-הפיך
exothermic, exothermal	אקסותרמי, פולט-חם
endothermic, endothermal	אנדותרמי, קולט-חם
interaction	הדד, פעלת-גומלין
interact (v)	הדד
interactive	הדדי
activation	שפעול
activate (v)	שפעל

deactivation, inactivation	בטול פעילות
deactivate (v), inactivate (v)	בטל פעילות
catalyst	קטליזטור, זרז
catalytic	קטליטי, מזרז
catalysis	קטליזה, קטלוח, זרז
catalyze (v)	קטלז, זרז
inhibition	עכוב
inhibitor	מעכב
stabilization	יציב
stabilizer	מייצב
destabilization	נטילת יציבות
destabilizer	נוטלי יציבות
chemistry	כימיה
chemical	כימי
action, operation	פעולה
operation	תפעול [מכלול הפעולות הדרושות לביצוע תפקידי מפעל, מוסד, מתקן, מכשיר, פלי וכד', כגון: תפעול מכונה או מכונית]
operate (v)	תפעל
process	תהליך
processing	עבוד
process (v)	עבד
manipulation, handling	ידון
manipulate (v), handle (v)	ידד
manipulator	מיינדן [התקן מכני ליידון עצמים מסוכנים, כגון חומרים רדיואקטיביים, בלי לגעת בהם בידיים]
rate	קצב [שינוי ביחס לזמן], מהירות
duration	משך
inflection point, inflexion point	נקודת מפנה [כגון: בטיטור פוטנציומטרי]
end point	נקודת סיום
change of color, change of colour	שנוי צבע
reproducible	הדיר [שניתן לחזור עליו בתהליך ייצור ע"י אדם אחר ובתנאים שונים]

reproducibility	הדירות [תכונת היות הדיר]
repeatable	נשנה [שניתן לחזור עליו ע"י אותו אדם ובאותם תנאים]
repeatability	נשנות [תכונת היות נשנה]
equivalent	שקיל [מבחינת התפקוד או האיכות]
equivalence	שקילות [מבחינת התפקוד או האיכות]
principle	עקרון
method	דרך, מתודה
system	שיטה [מבנה מופשט על-פי עקרונות]
system, set	מערכת [מושג כללי: מכלול]
series	סדרה [שורת פעולות או תכונות]
technique, techniques	טכניקה [אופן הטיפול בפרטים טכניים]
mode	אפן
procedure	נהל
graph	גרף
disassembly, dismantlement	פריק [נגזר: פ' מבשיר]
disassemble (v), dismantle (v)	פרק
assembling	הרכבה
assemble (v)	הרכיב
fluctuation	ניוד [תופעה אקראית]
oscillation	תנודה [תופעה מחזורית]
oscillate (v)	תנד, התנדוד
destructive	הרסני
non-destructive	לא-הרסני
adapt (v)	התאים
adaptation	התאמה
calibrate (v)	כיל
calibration	כיל
determine (v)	קבע
determination	קביעה
microdetermination	קביעת-מיקרו
analyze [chemically] (v)	אנלז [כימית]

analysis [chemical]	אָנְלִיזָה [כימית]
analysis [of results, data]	נְתוּחַ [של תוצאות, נתונים]
analyze [results, data] (v)	נְתַח [תוצאות, נתונים]
qualitative analysis	אָנְלִיזָה אִיכוּתִית
quantitative analysis	אָנְלִיזָה כְּמוֹתִית
gravimetric analysis	אָנְלִיזָה מִשְׁקֵלִית, אָנְלִיזָה גְרוּימֶטְרִית
volumetric analysis	אָנְלִיזָה נְפִחִית, אָנְלִיזָה וּלּוּמֶטְרִית
microanalysis	מִיקְרוֹאָנְלִיזָה
macroanalysis	מַקְרוֹאָנְלִיזָה
dose (v), proportion (v)	מִנּוּן
dosage	מִנּוּן
titrate (v)	טִטְרָה
titration	טִטְרוּר
calorimetry	קְלוֹרִימֶטְרִיָּה
microcalorimetry	מִיקְרוֹקְלוֹרִימֶטְרִיָּה
formulate (v)	מְתַנּוּן [הכין מתכון]
formulation	מְתַנּוּן [הכנת מתכון]
formula	מְתַנּוּן [בכימיה: מרשם, המתאר את הפרופורציות של מרכיבי תרכובת ואת דרך הכנתה]
formula	נְסִיחָה [בכימיה: ביטוי סמלי המתאר הרכבו של חומר כימי והמורכב מסמלי-היסודות ומספרים-אטומיים במולקולה]
experiment	נִסּוּי
blank experiment	נִסּוּי-יָחֹס
experimental	נִסּוּי, נִסּוּי, נִסּוּי
experience	נִסּוּן
trial	נִסְיָה (ש"פ)
trial	נִסִּי [נסייה אחת]
trial and error	נִסְיָה וְטִעָיָה [התקרבות לפתרון ע"י נסויים אחדים]
make a trial (v)	נִסָּה
experimentation	עֲשִׂיַת נִסּוּיִים, עֲרִיכַת נִסּוּיִים
experiment (v), make an experiment (v)	עָשָׂה נִסּוּי, עָרַךְ נִסּוּי
try (v)	נִסָּה

examine (v)	בדק
examination, inspection	בדיקה
check (v)	בדק
checking	בדוק
testing laboratory	מבדקה
test	מבחן (ש"צ)
test (v)	בסו
testing	בחינה [הפעולה]
research	מחקר
research (v)	חשר, עשה מחקר
investigation	חקירה
investigate (v)	חקר
study	חקר, למוד, עיון
follow-up	מעקב
control	בקרה [כגון: בקרה פנימית של תגובה: ב' קינשית, ב' תרמודינמית]
control, supervision	פקוח
sample (v)	דגם
sampling	דגימה [הפעולה]
sample, specimen	מדגם
verify (v)	אמת
verification	אמות
observe (v)	צפה
observation	צפייה [הפעולה]
observation	תצפית [התוצאה]
expected	צפוי
observed	נצפה
measure (v)	מדד
measurement	מדידה
gage (v), gauge (v)	מדד ועשה מידוד
gage, gauge	מדוד [א. קביעה של מידה, כגון נפת, ספיקה וכד'; ב. קביעה מדויקת של גודל או כמות; ג. מדידה בהתאם למידת-אב, שיטה וכד']
2835	ילקוט הפרסומים 3365, כ"ב בתמוז התשמ"ו, 29.7.1986

counting, enumeration	מנייה, ספירה
count (v), enumerate (v)	מנה, ספר
estimation	אמון
microestimation	אמון-מיקרו
estimate (v)	אמד
separate (v)	הפריד (פ"י)
separation	הפרדה
decant (v)	שפה
decantation	שפיה
filter (v)	סנן
filter by suction (v)	סנן ביניקה
filtration	סנון
ultrafiltration	סנון דקיק
ultrafiltrated	מסנון דקיק
ultrafilter (v)	סנון דקיק
filtrate	תסנין [הנזול שעבר דרך המסנן]
sediment (v)	שקע (פ"ע), השקיע (פ"י)
sedimentation	שקיעה [גפילה איטית]
sedimentation	השקיעה [גרימת שקיעה]
sediment	משקע
filter cake	משקע-סנון, עוגת-סנון [המוצק שנשאר על המסנן]
precipitate	שקע, נפל (פ"י)
precipitation	שקיעה, נפול [תהליך כימי]
precipitate	משקע, מנפל
sieve (v), sift (v)	נפה
sieving, sifting	נפוי
chromatograph (v)	הפריד בכרומוגרפיה, עשה כרומוגרפיה
chromatographing	הפרדה בכרומוגרפיה, עשית כרומוגרפיה
chromatography	כרומוגרפיה
thin-layer chromatography, TLC	כרומוגרפיה בשכבה דקה
liquid chromatography	כרומוגרפיה נוזל

high-performance liquid chromatography, HPLC	כרומטוגרפיה נוזל מעלה
adsorption chromatography	כרומטוגרפיה ספיחה
gas chromatography	כרומטוגרפיה גז
gas-liquid chromatography, GLC	כרומטוגרפיה גז-נוזל, כרומטוגרפיה גז בנוזל
ion-exchange chromatography	כרומטוגרפיה חליף יונים
partition chromatography	כרומטוגרפיה חלקה
paper chromatography	כרומטוגרפיה נייר
chromatogram	כרומטוגרמה
electrolyze (v)	עשה אלקטרוליזה
electrolysis	אלקטרוליזה
centrifuge (v), centrifugate (v)	סרכז
centrifugation	סרכוז, צנטריפוגציה
ultracentrifuge (v), ultracentrifugate (v)	סרכוז על
ultracentrifugation	סרכוז על
ultracentrifuged	מסרכוז על
supernatant (liquid)	נוזל עליון
distill (v), distil (v)	זרק
distillation	זיקוק
distillate	תזקיק
fractionate (v)	הקטיע
fractionation	הקטעה [מונח כללי להפרדת תערובת מקטעים, כגון: על-ידי סרכוז, זיקוק, כרומטוגרפיה]
fraction	מקטע
fractional distillation	זיקוק-הקטעה
microdistillation	זיקוק-מיקרו
extract (v)	מצה
extraction	מצוי
extract	תמצית
adsorb (v)	ספח
adsorption	ספיחה
absorb (v)	ספג [חומר]

absorption	קפיגה [של חומר]
sorption	קפייה [מונח כללי לספיגה וספיחה]
sorb (v)	קפה [ספג או ספח]
sorbed	קפוי
desorb (v)	אפרש
desorption	אפרוש
desorbed	מאפרש
elute (v)	השטיף
elution	השטפה [שטיפת חומר ספוח ע"י המסה]
grind (v)	קטן
grinding	קחינה
crush (v)	קרט
crushing	קריסה
triturate (v)	הדק [דיקק חומר לאבקה בתוך נזול]
trituration	הדקה [דיקוק חומר לאבקה בתוך נזול]
pound [as in a mortar] (v)	קחש [כגון: במכתש]
pounding	קחישה
pulverize (v)	אבקק
pulverization	אבקוק
demineralization, desalting, desalination	התפלה
isolate (v)	בודד
isolation	בידוד
fragment	רסיס
fragmentation	רסיס [כלל הרסיסים]
fragmentate (vi), fragment (vi)	התרוסק [התפרק לרסיסים]
fragmentation	התרוסקות [התפרקות לרסיסים]
fragment (v)	רוסק [פירק לרסיסים]
fragmentation	רסיסה [פירוק לרסיסים]
spray (v)	רפיס
spray	רפויס [הפעולה]
spray	תריסיס

atomize (v)	רָסַס דָּק
atomization	רָסוּס דָּק [פעולת ריסוס לטיפות דקות]
comminute (v)	דָּקַק [שחק או שבר לחלקים קטנים]
comminution	דָּקוּק
cleave (v)	בָּקַע
cleavage	בָּקוּעַ
decompose (v)	פָּרַק; הִתְפָּרַק
decomposition	פְּרוּק [פעולת חילוק חומר לחלקים]; הִתְפָּרְקוּת [התחלקות חומר לחלקים]
dissociate (v)	פָּרַד; הִתְפָּרַד
dissociation	פְּרוּד; הִתְפָּרְדוּת [התחלקות (או חלוקה) הפיכה או זמנית של מולקולה למולקולות פשוטות יותר, לאטומים, ליונים או לרדיקלים]
disintegrate (v)	הִתְפָּרַט
disintegration	הִתְפָּרְטוּת [תהליך מכני: התחלקות חומר לחלקים קטנים יותר]
disintegrate (v)	הִתְפָּרַק
disintegration	הִתְפָּרְקוּת [תהליך כימי: התחלקות ספונטאנית או מושרית של גרעין אטום לחלקיקים]
degrade (v)	הִגְרִיעַ
degradation	הִגְרָעָה, דִּגְרָדָצְיָה
combine (v)	הִרְכִּיב; הִתְרַכַּב
combination	הִרְכָּבָה; הִתְרַכְבוּת
associate (v)	חָבַר; הִתְחַבַּר
association	חִבּוּר, הִתְחַבְרוּת
bound, attached	קָשׁוּר
combined	בְּתַרְכֻּבָּת [כגון: גפרית בתרכובת]
mix (v)	עָרַב
mixing, mixture	עָרְבוּב
mix [by machine] (v)	עָרַבַל [במערבול]
mixing [by machine]	עָרְבוּל [במערבול]
mixture	תַּעְרֻבָּת
compound	תַּרְכֻּבָּת

composition	הרכב
dissolve (vt, vi)	מוסס, המס (פ"י), הומס, התמוסס (פ"ע)
dissolving, dissolution	מיסוס, המסה: התמוססות
solution	תמסה
solvent	(חמר) ממס
solute	(חמר) מומס
disperse (v)	תפזר
dispersion	תפזור [הפעולה]
dispersed	מתפזר
dispersion	תפזור [מונח כללי למערכת דורמופעית של תווך נוזלי או גזי וחלקיקים המפוזרים בתוכו]
prepare suspension (v)	תרחף
suspension	תרחוף [הפעולה]
suspended	מתרחף
suspension	תרחיף [הנוזל עם הרחופת]
suspension, suspended material	רחפת [החומר הנמצא בתרחיף]
emulsify (v)	תחלב
emulsion	תחלוב [הפעולה]
emulsified	מתחלב
emulsion	תחליב
slurry (v)	מרט, דיס
slurrying	מרוס, דיוס
slurry	מרט, דיס
state of aggregation, state of matter	מצב צבירה
gas	גז
liquid	נוזל
solid	מוצק
fluid (n)	זורם
vaporize (vt), evaporize (vt)	אדה
vaporization, evaporation	אדוי
vaporize (v)	התאדה

vaporization, evaporation	התאדות
volatilize (v), evaporate (v)	נדף [אידה לגמרי]; התנדף [התאדה לגמרי]
volatilization, evaporation	נדוף [אידי גמיר]; התנדפות [התאדות גמירה]
boil (vt, vi)	הרתים: רתח
boiling	הרתחה: רתיחה
reflux (v)	תזור [כגון במעבה תחזור]
reflux	תזור [כגון במעבה תחזור]
sublim (v)	המריא (פ"י, פ"צ)
sublimation	המראה
melt (v), fuse (v)	התך, התיך (פ"י): התך (פ"צ)
melting, fusion	התוך, התכה
fused	מהתך [כגון סיליקה מהותכת, שהיתה מותכת קודם לכן]
molten	מתך [כגון סיליקה מותכת, הנמצאת במצב נוזלי]
melt	נתכת [החומר שהותרך]
melting point	נקדת-התוך
heat of fusion	חם-התוך
soften (v)	רכך
softening	רכוף
thaw (v), defreeze (v)	הפשיר (פ"ע, פ"י)
thawing, defreezing	הפשרה
condense (v)	עבה: התעבה [הפך מגז לנוזל]
condensation (vt, vi)	עבוי: התעבות
condensate (n)	מעבית [תוצאת העיבוי]
liquefy (v)	נוזל: התנוזל
liquefaction	נוזל: התנוזלות
solidify (vt, vi)	מצק: התמצק
solidification	מצוק: התמצקות
crystallize (v)	גבש: התגבש
crystallization	גבוש: התגבשות

freeze (vt, vi)	קפא: הקפיא
freezing	קפיאה: הקפאה
freeze	קפאון [מצב]
buble (vt, vi)	בעבע
bubbling	בעבוע
dilute (v)	קהל
dilution	מהילה (ש"פ)
dilution	תמהיל [תוצאת המהילה]
dilution	מהול [פרופורציות המרכיבים בתמהיל, כגון 1:10]
thin (vt, vi)	דלל: הדלל
thinning	דלול: הדללות
thinned solution	תדליל [תוצאת הדילול]
thicken (vt, vi)	סמך: סמך
thickening	סמוך (ש"פ)
thickening	תסמיד [תוצאת הסימור]
concentrate (vt, vi)	רכז: התרכז
concentration	רכוז נא. הפעולה: ב. הכמות: התרכוזות
concentrate (n)	תרכיז [תוצאת הריכוז]
saturate (v)	רנה (פ"י): רנה (פ"ע)
saturation	רווי: רוונה
saturated	רווי
supersaturation	רווי יותר
supersaturated	רווי יותר
ignite (v)	הצית
ignition	הצתה
extinguish (v)	קבה
extinguishing	קבוי
burn (v)	הבעיר [הביא למצב של בעירה]
burn (v)	בער [נמצא במצב של בעירה]
burning	בערה [תהליך כימי מלווה באש]
burn (v)	שרף [כילה באש]; גשרף [קלה באש]

combustion	שרפה [בעירה מכלה]
heat (v)	חמם
heating	חמום
refrigerate (v)	קרר: התקרר
refrigeration	קרור
cool (v), chill (v)	קרר, צנן
cooling, chill	קרור, צנון
dry; desiccate (vt, vi)	יבש: התיבש
drying; desiccation	יבוש; התייבשות
fire	אש
flame	להקה
heating flame	להקת חמום
neutral flame	להקה ניטרלית
oxidizing flame	להקה מחמצנת
reducing flame	להקה מחזרת
sooty flame	להקה מפחחת
inner cone of flame	גרעין להקה
siphon (v), syphon (v)	גשת
siphoning	גשות
pipet (v), pipette (v)	טיף [הוציא נוזל בטפיפות]
pipetting	טיוף
aspire (v)	שאף
aspiration	שאיפה
blow (v)	נשף
blowing	נשיפה
pump (v)	שאב
pumping	שאיבה
suck (v)	ינק
suction	יניקה
deliver (v)	סנך [שאב נגד לחץ]
delivery	סניקה [שאיבה נגד לחץ]

rinse (v), wash (v)	שטף
rinsing, washing	שטיפה
wash (v)	רחץ
washing	רחיצה
immerse (v)	טבל, הטביל (פ"י): טבל (פ"ע)
immersion, dip	טבילה [באופן חלקי]: הטבלה
submerge (v)	טבע [באופן מלא]
submersion, submergence	טבוע [באופן מלא]
soak (vt, vi)	שךה (פ"י): נשךה (פ"ע)
soaking	שךיה
impregnate (v)	הקפיג
impregnation	הקפגה
disinfect (v)	חטא
disinfection	חטוי [השמדת מיקרואורגניזמים פתוגניים בלבד, בדרך-כלל על-ידי חומר כימי]
sterilize (v)	עקר
sterilization	עקור [השמדה כוללת של מיקרואורגניזמים, בדרך-כלל על-ידי חימום]
purify (v)	טהר
purification	טהור
insulate (v)	בודד
insulation	בודוד
*expose (v)	חשף
exposure	חשיפה
oxide (v)	תמצן
oxidation	תמצון
reduce (v)	חזר
reduction	חזור
redox [reduction-oxidation]	תמזור [תמצון-חזור]
neutralize (v)	קתר
neutralization	קתירה [בגון בין חומצה לבסיס]
solvate (v)	קסס

solvation	מְסִיָּסָה (התחברות הממס (בגון מים) עם המומס (בגון מלח))
solvated	מְסוּס
solvate	מְסָס [תוצאת המסיסה]
hydrate (v)	מִים
hydration	מִיָּים
hydrated	מְמִים
dehydrate (v)	אֶלֶמֶם
dehydration	אֶלְמוּם
hydrate	הִדְרָאט
anhydride	אֶלְמִיָּה
hydrogenate (v)	מְמַנּוּ
hydrogenation	מְמַנּוּן [הכנסת אטום מימן לחוד תרכובת]
hydrogenated	מְמַנּוּן
dehydrogenate (v)	נָטַל מִיָּמֶן
dehydrogenation	נְטִילַת מִיָּמֶן
dehydrogenated	נְטוּל־מִיָּמֶן
synthesize (v)	סִנְתֵז
synthesis	סִנְתֵזָה, סִנְתֵזוֹן
polymerize (v)	פִּלְמַר
polymerization	פִּלְמוּר
addition polymerization	פִּלְמוּר־סְפוּחַ
condensation polymerization	פִּלְמוּר־דְחִיסָה
esterify (v)	אֶסְטֵר
esterification	אֶסְטוּר
saponify (v)	סָבֵן
saponification	סְבוּן
hydrolyze (v)	הִדְרָל
hydrolysis	הִדְרוֹלִיזָה, הִדְרוֹל
ferment (vt)	הִתְסִיס [גרם תסיסה]
fermentation	הִתְסִיסָה

ferment (vi)	תַּסַּס [עבר תסיסה]
fermentation	תְּסִיסָה
carbonize (v)	פָּחַם: התפחם [הפר לפחם]
carbonization	פְּחֻם [הפיכה לפחם]
derivatize (v)	הוֹלִיד
derivatization	הוֹלִיָּה

יצחק נבון
שר החינוך והתרבות

ה' בטבת התשמ"ז (17 בדצמבר 1985)
(חמ 980-3)